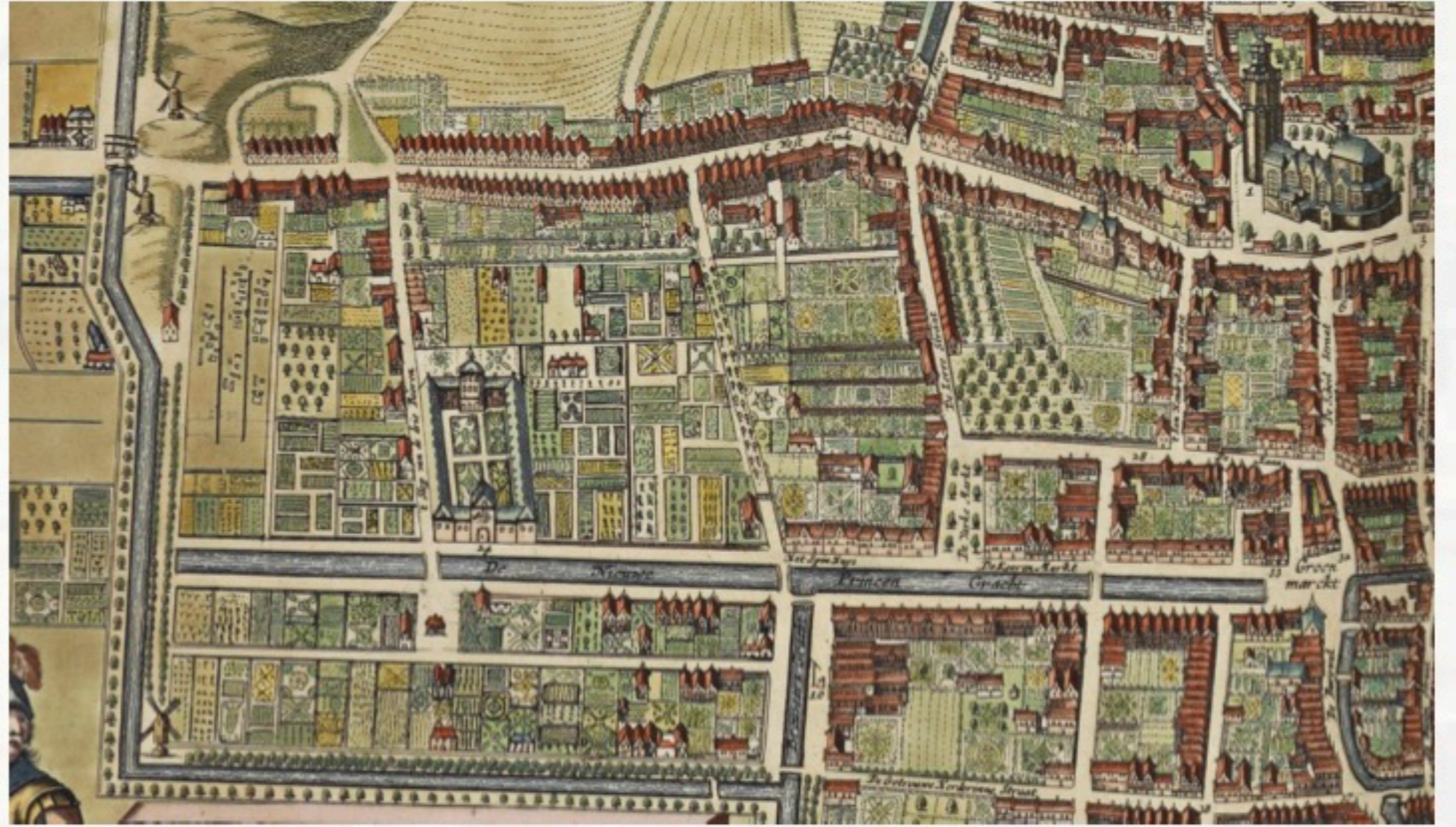

Naar het Westland

Langs de trekvaartroute naar Loosduinen, Poeldijk, Honselersdijk en Naaldwijk zijn nog steeds historische objecten te vinden die herinneren aan de tijd van de trekvaart, zoals buitenhuizen, herbergen, boerenland en molens. Hoewel de vaart gedeeltelijk is gedempt, dragen straatnamen bij aan het behoud van deze geschiedenis en verwijzen vaak naar oude buitenplaatsen langs de route.

U kunt deze route zelf volgen. Scan de Qr-code!

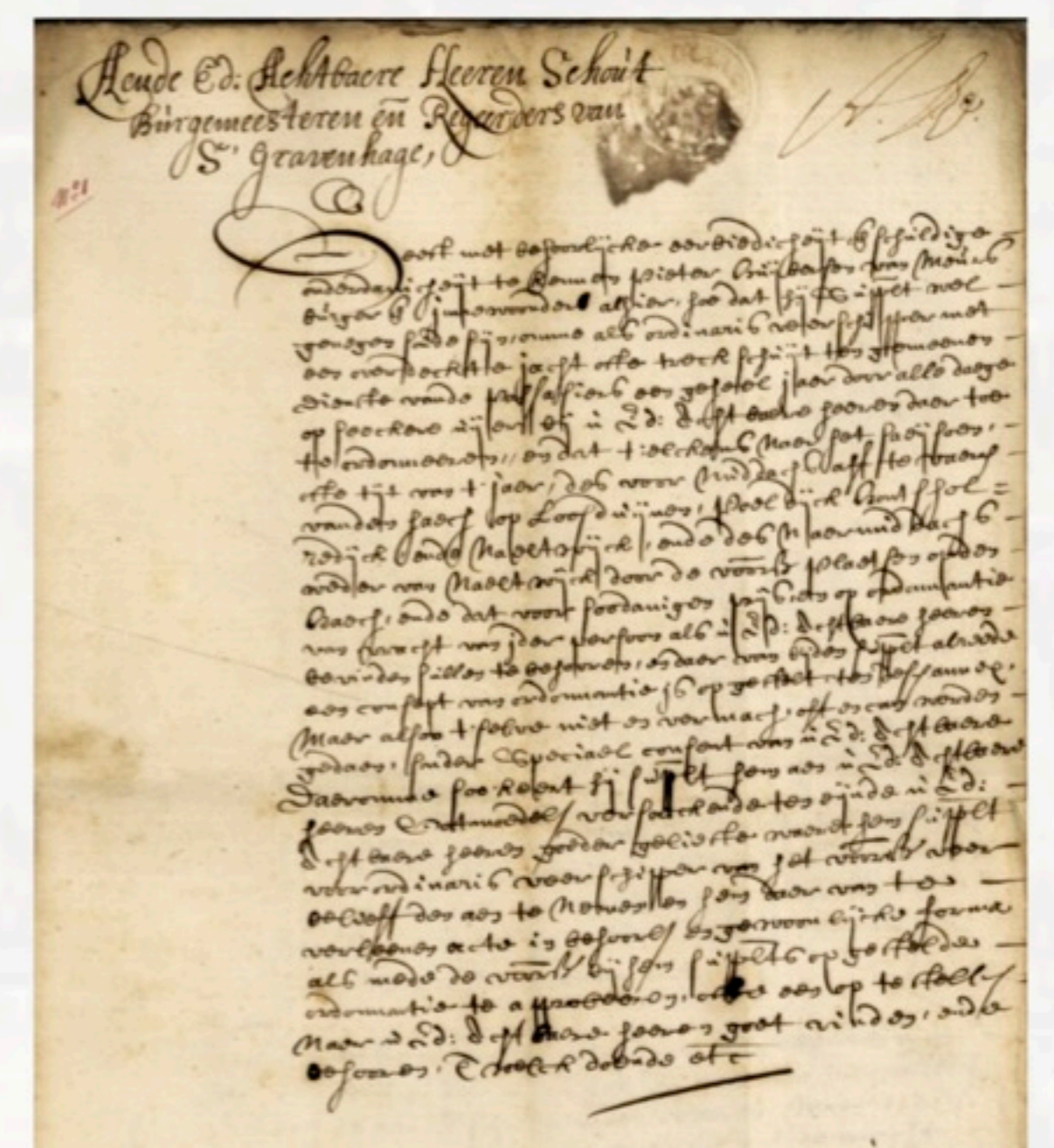
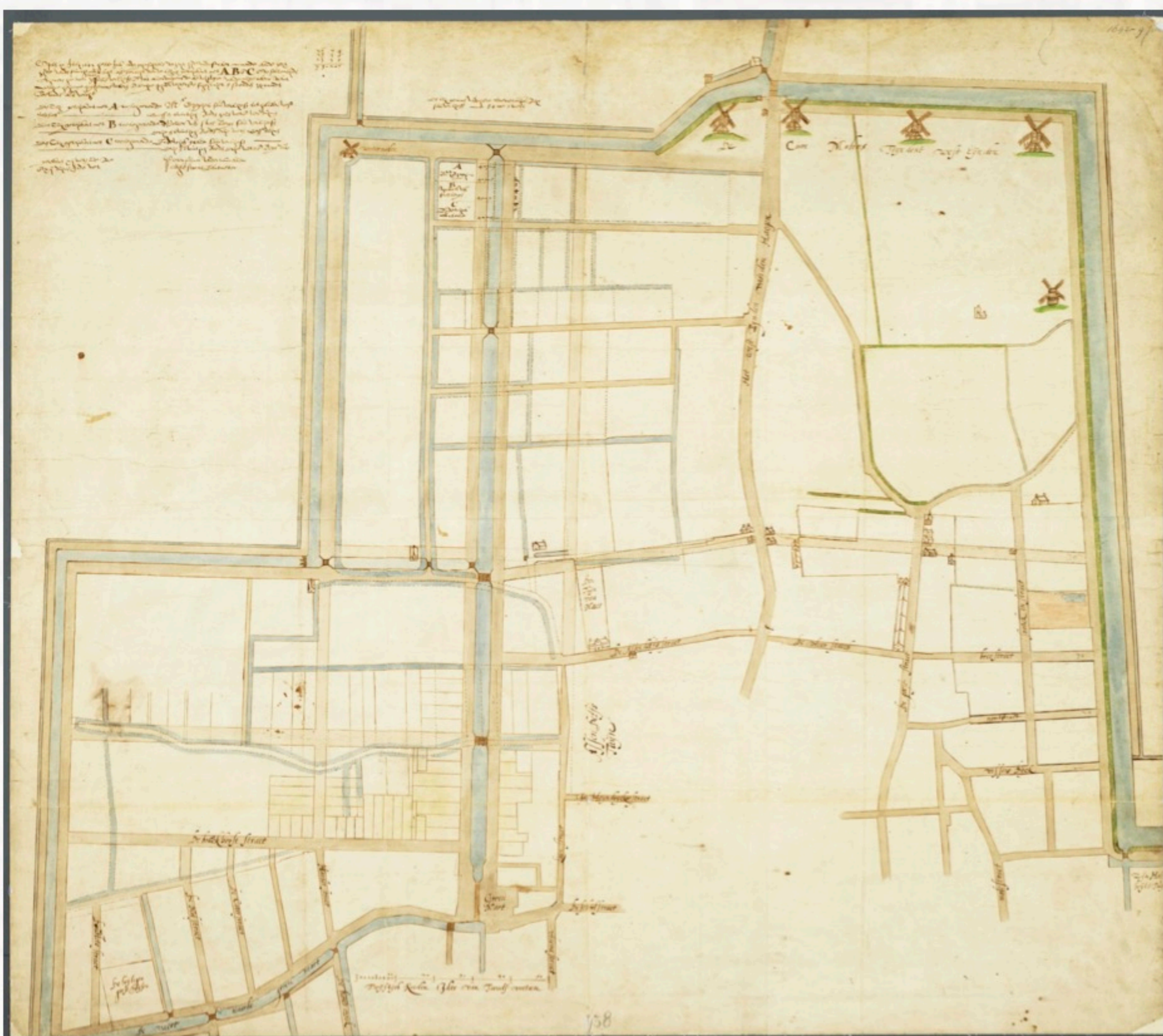
De vaart was belangrijk voor transport, waterbeheer en het doorspoelen van de vieze grachten. In het gemeentearchief van Den Haag zijn diverse oude kaarten te vinden van de landmeter Van der Sallem voor de aanleg van de infrastructuur in drie delen; de Prinsegracht, de vaart naar Loosduinen en de Nieuwe Vaart naar Honselersdijk.

Boven - Atlas de Wit, pagina 49, KB, stadsuitleg Prinsegracht Adriaen van de Venne, trekschuit bij Den Haag, British Museum
Onder - Caerte van 't Westquartier van den Haage met zes molens ter gelegentheyd van de Princegracht te maken door landmeter P.F. van der Sallem, Haags Gemeentearchief en verzoek van de schipper, Haags Gemeentearchief

Verzoek van schipper

Pieter Huijbersen van Meurs vraagt in een formeel verzoek aan de autoriteiten van Den Haag om toestemming om als reguliere veerschipper te varen tussen Den Haag, Loosduinen, Poeldijk, Honselersdijk en Naaldwijk. Hij stelt voor om op bepaalde uren heen en weer te varen, afhankelijk van het seizoen, en biedt ook een tariefsysteem aan voor passagiers en vracht. Als er echter te weinig passagiers zijn om een minimale vracht op te leveren, stelt hij voor dat de passagiers een hoger tarief betalen of wachten tot er meer passagiers zijn.

Hink-stap-sprong

Het verhaal van de trekvaart naar het Westland begint met een zandvaart. Deze vaart maakt het makkelijk om groente en fruit uit het Westen naar de stad te vervoeren. Het project gaat van start met de aanleg van de Loosduinsevaart naast de Loosduinse Weg (1622).

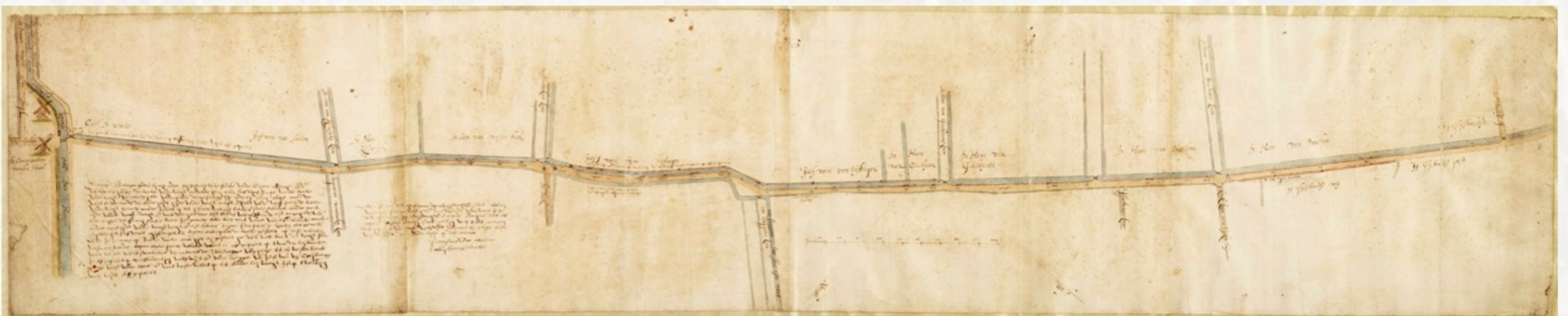
De regionale waterweg dient niet alleen voor transport, maar speelt ook een rol in de stedelijke watercirculatie en bij de stadsuitbreiding van Den Haag met de Prinsegracht. Dit is een ambitieuze stadsuitbreiding die het centrum transformeert tot een chique woonwijk. De uitleg van de stad met de Prinsegracht is rond 1642 klaar, tegelijkertijd met de Loosduinsevaart. Nu kan vanaf de Grote Markt naar Loosduinen worden gevaren.

Al snel komt een verlenging naar paleis Honselersdijk met een Nieuwe Vaart. Ook 's-Gravenzande en Monster worden verbonden met de trekvaart. Er wordt een schipper aangenomen en een dienstregeling ingesteld. Passagiers en goederen kunnen met de trekschuit mee. Zo is de trekvaart naar het Westland een feit.

Gezicht naar het dorp Loosduinen. Prenten A3-18 Giessen, G. van ca. 1729 penseel in grijs, HGA004300757, Haags Gemeentearchief
"t huis te Westerbeek, 'G.v. Giessen del. / J.C. Philips fec. direx. R. Boitet Excud. Cum Privil'. Op de vaart wordt een schuitje voortgetrokken.
Foto's - De Korenmolen, het molenaarshuis en de Abdijkerk te Loosduinen en Buitenplaats Ockenburgh
Hieronder - twee kaarten van de landmeter P.F. van der Sallem, Haags Gemeentearchief

Vaart naar Honselersdijk

Tussen 1643 en 1645 is een waterweg gegraven die het regeringscentrum verbond met het Hof in Honselersdijk, genaamd "De Nieuwe Vaert". Voor dit ambitieuze project werd het initiatief genomen door Prins Frederik Hendrik, die toestemming verkreeg van het Hoogheemraadschap van Delfland om de rivier de Gantel te doorkruisen.

Om het Hof in Honselersdijk bereikbaar te maken, werden aanzienlijke investeringen gedaan. Voordat het kanaal kon worden gegraven, moest grond worden aangekocht. Een kaart uit het Oude Archief van Den Haag illustreert de geplande aanleg van de waterweg, van Loosduinen naar Honselersdijk in het Westland.

Deze kaart, gemaakt door landmeter P.F. van der Sallem, toont de gedetailleerde planning en afmetingen in Rijnlandse roeden, de maateenheid van die tijd. Naast de nieuwe waterweg werd het jaagpad ingetekend in rood, dat langs de vaart liep. Jaagpaden werden aangelegd en stenen bruggetjes werden gebouwd om de doorvaart te vergemakkelijken.

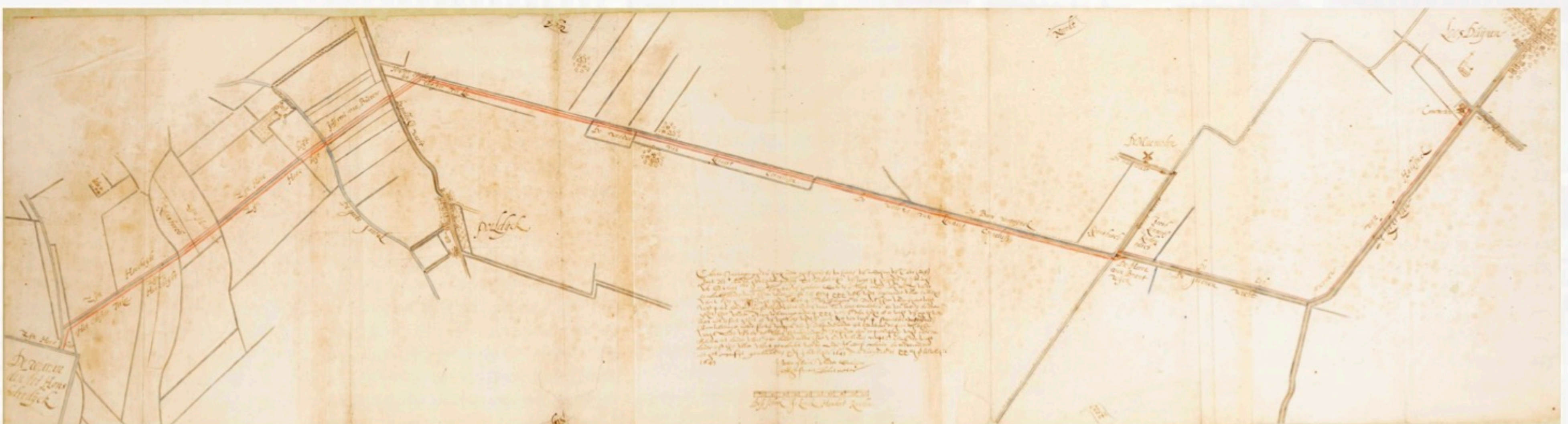
De Nieuwe Vaert vormde een cruciale verbindingssader tussen de politieke centra en het vorstelijke hof, waardoor het 'Hof thoe Honstholredyck' beter bereikbaar werd voor de hoogwaardigheidsbekleders en bezoekers van die tijd. Deze waterweg staat symbool voor de ambitie en technische bekwaamheid van de 17e-eeuwse Nederlandse samenleving.

Dit panorama toont Paleis Honselaarsdijk met symmetrisch aangelegde tuinen en bijgebouwen, gebouwd als jachtslot voor prins Frederik Hendrik, met een gekroond wapen van prins Willem III, vervaardigd door Abraham Begeyn en Abraham Bloteling circa 1684

Detail van de kaart van Cruquius ("Cruquius"), een kaart van het hoogheemraadschap van Delfland. Links Honselersdijk (rechthoek) en rechts de Grote Markt. De trekvaart ging nog verder naar Naaldwijk en later zelfs naar 's-Gravenzande en Monster.

Hieronder is de kaart van van der Sallem, een vaart te maken langs de weg van Loosduinen langs de Boomwatering tot aan Honselersdijk. De kaart werd gemaakt voor de werkzaamheden in 1643. In 1645 was de vaart klaar.

Route

Scan de route voor meer informatie
over alle locaties aan deze vaart,
wandelen of fietsen de route!

	1. Grote Markt		11. Bocht in de vaart
	2. Prinsegracht		12. Loosduinen
	3. Korenhuis		13. Landgoed Ockenburg
	4. Hofje van Nieuwkoop		14. Nieuwe Vaart
	5. Westeinde		15. Veiling
	6. Buitenhuizen		16. Rolpaal
	7. Industrie		17. Paleis Honselersdijk
	8. Beeklaan		18. Herberg
	9. Eik en Duinen		19. Boerderijen
	10. Tuinders		20. Raadhuis Naaldwijk

